

Averbodes Jeugdbijbel. Met tekeningen van Elena Temporin. Alle verhalen opnieuw verteld door Reina Ollivier, naar Heather Amery. Advies: Filip Noël o.praem. Design: Laura Fearn, Averbode: Averbode Educatief, 2004, 192 blz., € 22,50.

Averbodes Jeugdbijbel is een 'klassieke' jeugdbijbel, die een goede kans op slagen heeft om zijn doelstelling te bereiken: jonge lezers in contact brengen 'met de oudste en mooiste verhalen die ooit verteld werden'. Anders dan Kolet Janssens' *Het grote avontuur van God en mens. Kinderbijbel met meer dan 150 verhalen* (zie *VBS-Informatie* 36 [2005] 42-52) is dit werk niet oorspronkelijk in het Nederlands geschreven. Het is de vertaling van een Engelse editie uit 2002. Toch zijn er door de vertaalster inspanningen geleverd om de Nederlandse doeltaal ernstig te nemen. Het woordspel naar aanleiding van het verhaal over de toren van Babel is bijvoorbeeld goed gevonden: de toren van Babel werd als dusdanig bekend, omdat mensen er in verschillende talen 'babbelden' (p. 17).

Klaarblijkelijk streeft deze uitgave ernaar dicht bij de Bijbelse overlevering te blijven: 'Deze bijbel (...) leunt nauw aan bij de traditionele versies van de bijbelverhalen' (p. 2). Duiding van de Bijbelse teksten blijft dan ook grotendeels achterwege. Deze jeugdbijbel beperkt zich veeleer tot een – zij het goede – hertaling van de Bijbelse tradities. Daarbij onderneemt de auteur geregeld pogingen om tegemoet te komen aan de leefwereld van het publiek dat zij voor ogen heeft: Jakob bereidt een 'lekker stoofpotje' voor zijn blinde vader Isaak (p. 24) en Simson wordt 'verliefd op Delila, een knap Filistijns meisje' (p. 52). Echter, ook deze uitgave maakt het inherente 'gevaar' van dergelijke hertalingen duidelijk. Wanneer zij de profeet Jona laat opslokken door een walvis, dan trapt zij zonder meer in de val van een naar historisering neigende, traditionele lezing van het verhaal.

De inspanningen die geleverd worden om de Bijbelteksten te hertalen, impliceren echter niet dat Bijbels taalgebruik wordt geschuwd. Aldus vraagt de weduwe van Sarefat, geheel conform de zogenoemde vergeldingsleer – lijden als gevolg van zondig gedrag – bij de dood van haar enig kind aan de profeet Elia: 'Wil je me straffen? Heb je aan God verteld wat ik fout deed in mijn leven?' (p. 69).

Auteurs van kinder- of jeugdbijbels moeten altijd keuzes maken bij de Bijbelse teksten die ze al dan niet opnemen. Ook hier is er het gevaar dat men de Bijbeltekst geweld aandoet. Wanneer volgens de Bijbelse overlevering in Genesis 12 Abraham pas rijkdom verwerft ná zijn oponthoud in Egypte, is hij in *Averbodes Jeugdbijbel* al rijk bij het begin van de tocht van Haran naar Kanaän (p. 18). Daarenboven is ook de keuze op zich van Bijbelse teksten die al dan niet worden opgenomen steeds betwistbaar. Nog in de Abrahamcyclus is het bijvoorbeeld opvallend dat het tot de verbeelding sprekende – maar uiterst moeilijke – verhaal van Isaaks offer onvermeld blijft. Misschien is dit, gelet op de aard van deze publicatie, ook een goede keuze. Immers, kinder- en jeugdbijbels die de Bijbeltekst uitsluitend weergeven en niet duiden, doen er wellicht goed aan dergelijke gewelddadige en voor kinderen geheel onbegrijpbare passages – een vader hoort zijn kind toch niet te doden! – achterwege te laten. Dit is dan natuurlijk weer op het gevaar af dat men een uitgezuiverde Bijbel creëert. Los van deze kwestie is het voor het Oude Testament in ieder geval jammer dat passages uit de poëtische boeken zoals Psalmen, Hooglied of Prediker geheel ontbreken. Ook de grote profeten Jesaja en Ezechiël en de kleine profeten – met uitzondering van Jona – komen niet aan bod. Van de profetische boeken Jeremia en Daniël worden dan weer slechts enkele, weliswaar goedgekozen, hoofdzakelijk narratieve gedeeltes weergegeven.

Wellicht is deze optie ingegeven door het algemene opzet van het werk. Immers, de auteur heeft zich klaarblijkelijk hoofdzakelijk laten leiden door een chronologische opbouw van de jeugdbijbel. Voor het Oude Testament neemt de schrijfster de 'geschiedenis' van het oude Israël als stramien: op de verhalen over Elia en Elisa uit de boeken Koningen volgt Jeremia's voorstelling van de val van Jeruzalem. Daarna komen enige passages uit het boek Daniël, dat zich tijdens de Babylonische ballingschap afspeelt, gevolgd door verhalen uit de boeken Ezra en Nehemia over de terugkeer van de ballingen naar Juda. Het verhaal van Ester, dat zich in het Perzische rijk afspeelt, volgt. Het boek Jona sluit het Oude Testament af, hoewel het niet duidelijk is waarom precies dit boek als laatste van de oudtestamentische boeken aan de orde is. Na de verhalen uit het Oude Testament volgt nog een kort overzicht, waarin de overgang naar het Nieuwe Testament wordt behandeld. Hierin komt het typische christelijke vervullingsmodel naar voren, waar Jezus wordt gepresenteerd als de vervulling van Gods belofte aan Israël.

Ook wat het Nieuwe Testament betreft, volgt *Averbodes Jeugdbijbel* het klassieke patroon, waarbij ogenschijnlijk de weergave van een 'biografie' van Jezus de centrale bekommernis is: van Jezus' geboorte tot de gave van de Geest met Pinksteren. De verhalen van de synoptische evangelies en het Johannesevangelie worden in elkaar gevlochten. Het verhaal over Pinksteren uit Handelingen 2 – Jezus' hemelvaart komt niet ter sprake – sluit *Averbodes Jeugdbijbel* af.

Deze jeugdbijbel is wondermooi geïllustreerd. Paginavullende kleurentekeningen die met veel oog voor detail zijn gemaakt fungeren (letterlijk) als achtergrond voor de Bijbelse verhalen. Grappige accenten worden niet geschuwd. Op de bodem van de zee die de Israëlieten doortrekken ligt een scheepswrak en in de opstaande wanden van het water ziet men de vissen zwemmen. Blijkens de talloze poezen die in de afbeeldingen naar voren komen heeft de tekenares een zwak voor deze dieren. Ook de twee kaarten in *Averbodes Jeugdbijbel* zijn fraai getekend. Na het Oude Testament volgt een kaart van het oude Nabije Oosten, na het Nieuwe Testament een schets van Palestina in Jezus' tijd. De leuke knipogen naar Bijbelse verhalen maken ze des te mooier: Mozes' mandje drijft op de Nijl, in Nazaret vliegt de engel aan en in de Jordaan vindt een doop plaats.

Averbode's jeugdbijbel sluit af met een zeer toegankelijk 'Wie is wie in de bijbel?'. Dat bij de inhoudsopgave naast de titel van de Bijbelse verhalen niet ook de Bijbelreferenties zijn opgenomen is dan weer een gemis. En de vermelding dat de Statenvertaling (1637) de eerste Nederlandse Bijbelvertaling was, zie ik dan weer graag als een

schoonheidsfout over het hoofd. Immers, voor wie (kleine) kinderen vertrouwd wil maken met de Bijbelse verhalen zoals ze in de Bijbel zelf aan de orde zijn, is *Averbodes Jeugdbijbel* werkelijk een waardevol boek.

H. Ausloos